

O. IVEKOVIĆ, *Djevojčica s knjigom*. Zagreb, Moderna galerija

važnost. Monet i Pissarro najdosljedniji su predstavnici toga pravca, dok su ostali umjetnici ostvarili posebne varijante impresionističkoga slikarstva. I. se u skulpturi javljao rijetko, a bio je prilagođen mogućnostima i svojstvima materijala (*A. Rodin* u Francuskoj, *M. Rosso* u Italiji).

I. su u hrv. umjetnosti pripremila krajem XIX. st. slobodnija strujanja u okviru akademizma (plenerizam), u kojima se osjećaju utjecaji novijega franc. i njem. slikarstva. Oko 1900. tradicionalni postupci obogaćuju se impresionističkim otkrićima, rasvjetljavanjem palete, slobodnijim potezom, neposrednijim doživljavanjem prirode. Plenerizam nije samostalna pojava, često se prožima sa simbolizmom i secesijom, a romantičarski pristup motivu jedna je od njegovih osnovnih značajki. Pleneristi nastoje pomiriti dva suprotna načina, akademski i impresionistički; klas. uloga crteža i prostora nije osporena a boja se oslobađa svoje opisne uloge. U sliku je uvedena prirodna i dnevna svjetlost, tradicionalni smeđi tonaliteta ustupio je mjesto smjelijim kromatskim odnosima. Najistaknutiji pleneristi bili su *V. Bukovac*, *C. Medović*, *F. Kovačević*, *O. Iveković*, *M. Cl. Crnčić*, *M. Krušlin*. Impresionisti, koji se javljaju nešto kasnije, još dosljednije unose novine u suvremeno slikarstvo. Motive iz prirode rastvaraju u svjetlosti, u dinamičnome ritmu nepravilnih, živih poteza i obojenih mrlja. Hrv. se impresionisti školuju u Münchenu, najprije kod A. Ažbèa, a potom na Akademiji poslije koje odlaze u Pariz. U Münchenu osim njemačkih, posredno ili neposredno, primaju i franc. utjecaje. Vlastitu inačicu impresionizma iznalazi 1897/98. *E. Vidović* u dodiru s tal. pejzažistima (*L. Nono*, *P. Fragiaco*).

I. se u hrv. slikarstvu pojavio sa zakašnjenjem i nije se razvio kao neki kasniji smjerovi (ekspresionizam). Morfološki se ipak može govoriti o njegovu realističkome, naturalističkome i simbolističkome obliku, pa i o određenim »apstraktnim« nastojanjima (*E. Vidović*). I nestaje oko 1920. a obnavlja se pod utjecajem postimpresionizma (*P. Bonnard*, *E. Vuillard*) u intimističkome i kolorističkome slikarstvu četvrtoga i petoga desetljeća. Gl. su predstavnici te struje: *S. Aralica*, *V. Parać*, *A. Motika*, *Lj. Šestić*. Kod *E. Vidovića* zapaža se impresionizam i u njegovim kasnim pejzažima (*»Jutro u Trogiru«*, 1951), a i pripadnici lirske apstrakcije u šestome desetljeću duguju mu neke od svojih osobina.

LIT.: *Lj. Babić*, Umjetnost kod Hrvata, Zagreb 1943. — *G. Gamulin*, Impresionizam, Pogledi, 1953, 9–10. — *I. Zidić*, Slikari čistog oka — neke težnje u slikarstvu četvrtog desetljeća, u katalogu: Ekspresionizam boje — Poetski realizam, Beograd 1971. — *B. Gagro*, Putevi modernosti u hrvatskom slikarstvu, u katalogu: Počeci jugoslavenskog modernog slikarstva 1900–1920, Beograd 1973. — *G. Gamulin*, Hrvatsko slikarstvo XX stoljeća, Zagreb I, 1987; II, 1988. R.

IMPRESSO (CARDIUM) KERAMIKA, kultura starijega neolitika, rasprostranjena po mediteranskim zemljama; proširena po cijeloj I jadranskoj obali, zahvaća otoke i primorske krajeve, a manifestira se i u unutrašnjosti. Dosad je evidentirano 40-ak nalazišta, većim dijelom u spiljama i na otvorenim prostorima. Najpoznatija su: Jami na Sredi (Cres), Vela spilja (Lošinj), Crvena stijena (iznad Trebišnjice), Markova spilja (Hvar), Zelena

N. MAŠIĆ, *Slikar*. Zagreb, Moderna galerija